

Riktlinje myndighetsutövning Våld i nära relation

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1 Syfte.....	3
2. Allmänna utgångspunkter	3
2.1 Socialtjänstlag (2025:400) (SoL).....	3
2.1.1 Jämlika levnadsvillkor.....	4
2.1.2 Barnperspektivet.....	4
2.1.3 Våld i nära relation.....	4
2.1.4 Lag (2024:79) om placering av barn i skyddat boende.....	4
2.1.5 Förvaltningslag (FL)	4
2.1.6 Ledningssystem för kvalité	5
2.1.7 Egenkontroller, riskanalyser och avvikelser	5
3.Samverkan.....	5
3.1 Extern samverkan.....	5
3.1.1 Intern samverkan	5
3.1.2 Samtycke	6
3.1.3 Uppsökande arbete.....	6
4. Kommunens ansvar för medborgare	6
4.1 Ansökan om insatser i annan kommun	7
4.1.1 Överflyttning av ärende till annan kommun.....	7
5. Definition av våld i nära relationer	7
5.1 Exempel på våldets uttryck.....	7
5.1.1 Hedersrelaterat våld och könsstypning.....	8
6. Särskilt utsatta grupper.....	9
7. Barn som bevittnar våld	10
8. Våldsutövare	10
9. Handläggningen	10
9.1 Risk- och förhandsbedömning.....	10
9.1.1 Utredning	10
9.1.2 Insatser.....	11
10. Insatser utan individuell behovsprövning	11

1. Inledning

Bengtstors kommun har en egen organisation för myndighetsutövning. Det erfordras speciell kompetens för att kunna bedöma människors behov av insatser, för att fördela resurserna och bevilja rätt insats till rätt person. Det är även viktigt att socialsekreteraren kan och håller sig informerad om Socialtjänstlagen och andra lagar såsom Förvaltningslagen, Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, Barnkonventionen med flera, samt följer utvecklingen över rättstillämpning.

Våld i nära relationer är en allvarlig och komplex samhällsutmaning som har långtgående konsekvenser för de drabbades hälsa, liv och välbefinnande. Enligt ”*Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m. HSLF-FS 2022:39*”, som är föreskrifterna som reglerar socialnämndens arbete. Har socialnämnden ett avgörande ansvar för att förebygga, identifiera och hantera våld i nära relationer på ett strukturerat och effektivt sätt.

Föreskriften kräver att socialnämnden upprättar och implementerar rutiner för att identifiera riskfaktorer, erbjuda stöd och säkerställa samordning med andra relevanta aktörer. Det är av yttersta vikt att socialnämnden och kommunens övriga verksamheter arbetar proaktivt för att skapa en säker och stödjande miljö där individer som utsatts för våld kan få hjälp att återfå kontroll och trygghet i sina liv. Detta innefattar att säkerställa att personal har adekvat utbildning, att det finns rutiner för riskbedömning och att det erbjuds tillgång till lämpliga stödsatser och skyddsåtgärder. Genom att följa dessa riktlinjer strävar socialnämnden efter att skapa en effektiv och samordnad insats som svarar mot de specifika behoven hos de som utsätts för våld i nära relationer. Detta arbete är centralt för att uppnå en långsiktig förbättring av både individens livssituation och det övergripande samhällsskyddet mot våld.

1.1 Syfte

Riktlinjerna syftar till att synliggöra socialnämndens övergripande ansvar för vuxna och barn som lever med våld i nära relationer. Riktlinjen syftar också till att ge en vägledning för socialnämndens arbete med att stödja och skydda individer som är utsatta för våld, samt att säkerställa att alla nödvändiga åtgärder vidtas för att bryta den cykel av våld som kan vara svår att hantera utan stöd.

Riktlinjerna baseras på:

- Socialtjänstlag (2025:400)
- Förvaltningslag (2017:900)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd
- Rekommendationer från Sveriges Kommuner och Regioner
- Praxis och prejudikat från Förvaltningsdomstolen

2. Allmänna utgångspunkter

2.1 Socialtjänstlag (2025:400) (SoL)

Enligt Socialtjänstlag har kommunen det yttersta ansvaret för att de som bor och vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Kommunens yttersta ansvar omfattar dock inte insatser som åligger annan huvudman. Socialnämnden ska aktivt sörja för att enskilda personer som utsatts för våld i nära relation eller som är våldsutövare får den hjälp och vård som han eller hon behöver för att komma ifrån våldet. Socialnämnden ska planera hjälpen och vården i samförstånd med den enskilde och noga bevaka att planen fullföljs. Enligt 11 kap 1 § SoL har den som är i behov av stöd och vård rätt att ansöka om detta i

form av insats. Insatsen ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett tryggt liv och den enskilde skall tillförsäkras jämlika levnadsvillkor genom insatsen.

2.1.1 Jämlika levnadsvillkor

Kommunens socialtjänst ska bidra till jämlika och jämställda levnadsvillkor för alla individer. Detta är inskrivet redan i portalparagrafen (2 kap. 1 §) och innebär att:

- Socialtjänsten ska främja ekonomisk och social trygghet samt jämlika och jämställda levnadsvillkor för barn, unga, vuxna och äldre.
- Kvinnor och män ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter, och insatser ska ges utifrån individens behov – utan att könsstereotyper påverkar bedömningar eller beslut.
- Socialtjänsten ska motverka omotiverade skillnader i bemötande, bedömningar och insatser mellan flickor, pojkar, kvinnor och män. Detta är en förutsättning för en träffsäker och rättssäker socialtjänst.
- Arbetet ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet, och verksamheten ska följas upp systematiskt för att säkerställa likvärdig kvalitet i hela landet.

2.1.2 Barnperspektivet

Den 1 januari 2020 inkorporerades barnkonventionen i svensk lagstiftning genom lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Det innebär att all offentlig verksamhet ska genomsyras av ett barnrättsperspektiv. När åtgärder enligt denna lag berör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Vad som är barnets bästa får bedömas i varje enskild situation. När en insats rör barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Barnets bästa ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Barnperspektivet innebär också att barnets situation ska uppmärksammas när en ansökan om insats eller annat stöd handläggs inom socialtjänsten, även när insatsen inte gäller barnet självt utan barnets föräldrar eller syskon.

2.1.3 Våld i nära relation

Våld i nära relationer kan handla om våld som är, fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt, ekonomiskt eller latent. Socialsekreterare och behandlare inom enheten ska uppmärksamma, stödja och vägleda enskilda personer i att få stöd och/eller information när den enskilde vill, när man misstänker att det förekommer våld.

2.1.4 Lag (2024:79) om placering av barn i skyddat boende

Den 1 april 2024 kom ny lagstiftning kring placering av barn på skyddat boende, Lag (2024:79) om placering av barn i skyddat boende. Bestämmelser i socialtjänstförordningen (2001:937), SoF, och lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende syftar till att förbättra skyddet för och stödet till personer som behöver skyddat boende till skydd och stöd mot hot, våld eller andra övergrepp. De syftar även till att stärka barnrättsperspektivet för barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende

2.1.5 Förvaltningslag (FL)

De allmänna bestämmelserna om hur en myndighet ska handlägga ett ärende finns i förvaltningslagen. Där finns regler kring samverkan, myndighetens serviceskyldighet, ett lättförståeligt myndighetspråk och muntliga inslag i handläggningen.

2.1.6 Ledningssystem för kvalitet

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ställer krav på att hela hälso- och sjukvården, hela socialtjänsten och all verksamhet enligt LSS (gäller även privata utförare) ska ha ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Ledningssystemet syftar till att:

- systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet.
- planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.
- ange hur uppgifterna, som ingår i arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten, är fördelade i verksamheten.

God kvalitet i verksamheter uppnås när verksamheten uppfyller de krav som gäller enligt lag, egna kvalitetsmål samt upplevelsen av kvalitet från den enskilde som beviljas stöd. Kvalitet kan uttryckas som förhållandet mellan förväntningar och upplevelser. Rätt kvalitet uppstår när förväntningar infrias, behov tillfredsställs och krav uppfylls.

2.1.7 Egenkontroller, riskanalyser och avvikelser

I ledningssystemet ska framgå hur verksamheterna arbetar med egenkontroll, riskanalys och avvikelser. Riskanalyser ska göras i förebyggande syfte och kan handla både om risker som uppmärksammas på verksamhetsnivå och individnivå. Det ska finnas en rutin/handbok för avvikelser, där ska det framgå närmare hur lex Sarah, lex Maria samt synpunkter och klagomål ska hanteras.

3. Samverkan

Den samverkansskyldighet som finns inom socialtjänstens område regleras bland annat i Förvaltningslag, Socialtjänstlag och Hälso- och sjukvårdslag.

3.1 Extern samverkan

Våld i nära relationer är ett komplext problem som kräver samverkan mellan flera aktörer, såsom polis, rättsväsende, hälso- och sjukvård, socialtjänst och kvinnojourer. Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2014:4) ställer krav på att vårdgivare samverkar både internt och externt för att samordna insatser utan att motverka varandra, med särskild hänsyn till tryggheten för våldsutsatta och barn som bevittnat våld. Väl utvecklad samverkan med andra myndigheter och samarbetsparter ska eftersträvas och ske utifrån den enskildes behov. Viktiga samverkansparter är exempelvis regionen, kriminalvård och frivilligorganisationer samt inom kommunen mellan olika nämnder och verksamheter/enheter.

3.1.1 Intern samverkan

Den enskilde som beviljas en insats kan ha kontakt med olika enheter inom Individ- och familjeomsorgen och/eller andra verksamheter inom Bengtsfors kommun. Den enskilde har ofta behov av flera parallella kommunala insatser. Det finns skriftliga interna överenskommelser och rutiner för gemensam individuell plan (GIP) i syfte att den enskilde ska få sina vårdbehov tillgodosedda och säkerställda genom parallella insatser. Rutin kring våld i nära relation finns kring samverkan mellan Vuxenheten och Barn och unga enheten när det förekommer våld i familjer med barn. Skola och socialtjänst har en lagstadgad skyldighet att samverka för att tidigt identifiera och hjälpa barn som far illa.

Samverkan är också viktig för att säkerställa att både våldsutsatta och våldsutövare får det stöd de behöver.

3.1.2 Samtycke

Socialsekreterare och verksamheterna kan behöva samverka med varandra och med andra myndigheter utifrån personens individuella behov. Det kan exempelvis vara samverkan med Arbete- och integrationsenheten, Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan. För att få lämna ut information eller inhämta information om personer som är i behov av exempelvis ekonomiskt bistånd behövs ett samtycke från den enskilde. Samtycke kan ges skriftligt eller muntligt. Ett muntligt samtycke ska dokumenteras i personakten.

I vilket syfte samtycket inhämtas ska dokumenteras, dessutom ska det framgå:

- vilka andra myndigheter som får kontaktas
- om och eventuellt när närstående får kontaktas
- vilka sakkunniga och referenspersoner som får kontaktas
- när samtycket har lämnats och hur länge det gäller.

3.1.3 Uppsökande arbete

Det är viktigt att socialtjänsten har ett aktivt och uppsökande arbete som är riktat till de som utsätts för våld av närstående och till barn som bevittnat våld. Det kan få fler våldsutsatta att söka stöd och hjälp och därigenom kan ytterligare våld förhindras. Lättillgänglig information som är anpassad till olika grupper är en väsentlig del i detta arbete. Genom att till exempel fråga om våld i socialtjänstens olika verksamheter kan våldsutsatthet och våldsutövande uppmärksammas.

Socialtjänsten bör vara uppmärksam på situationer där det kan förekomma våld, även om en hjälpsökande inte direkt talar om detta, då personen kan ha kontakt med socialtjänsten på grund av andra problem. Får nämnden kännedom om förhållanden som kan föranleda någon åtgärd ska nämnden vända sig till den som saken berör, upplysa om vad som blivit känt och föreslå stöd och hjälpinsatser som kan vara lämpliga. Uppsökande arbete kring barn och vuxna som utövar våld i nära relationer är också viktig. Information om olika verksamheter för personer som utövar våld kan få fler våldsutövare att söka hjälp för att ändra sitt beteende. Lika betydelsefullt är att försöka nå dem som befinner sig i riskzonen för att utöva våld.

4. Kommunens ansvar för medborgare

Ansvar för att tillgodose den enskildes behov av insatser från socialtjänsten faller i första hand på den kommun där den enskilde vistades när hjälpbehovet uppstod (vistelsekommunen). Om det står klart att en annan kommun än vistelsekommunen är ansvarig för stöd och hjälp åt en enskild, är den nuvarande vistelsekommunens ansvar endast för akuta situationer. Bosättningskommunen ansvarar för att utreda behovet av, besluta om, verkställa och finansiera de stöd och hjälpinsatser som den enskilde behöver.

Med bosättningskommunen avses i 29 kap 1 § SoL:

- den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt, eller
- om den enskilde är stadigvarande bosatt i en kommun men har sin starkaste anknytning till en annan kommun, den sistnämnda kommunen, eller
- om inte annat följer av 2,3 eller 4 §,

Myndighetsutövning av ärende gällande våld i nära relation sker enligt Sol och ligger inom kommunens sociala ansvarsområde.

Socialekreterarna arbetar på delegation av Socialnämnden med att utreda, besluta och följa upp insatser för personer som på grund av våld i nära relation behöver insatser för att hantera sin situation. Insatser enligt SoL ska hjälpa den enskilde att uppnå jämlika och jämställda levnadsvillkor. Insatserna och stödet ska utformas så att det stärker den enskildes resurser att leva ett självständigt liv. Alla insatser bygger på frivillighet med respekt för självbestämmande och beaktande av den enskildes integritet. Insatserna utformas så långt det är möjligt tillsammans med den enskilde utifrån att tillgodose dennes behov.

4.1 Ansökan om insatser i annan kommun

En person som önskar flytta till en annan kommun utifrån skyddsaspekt som utsatt för våld i nära relation eller som till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller annan allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och inte kan bosätta sig där, utan att inflyttningskommunen bistår med nödvändiga insatser, kan enligt 29 kap 7 § SoL ansöka om sådana insatser.

4.1.1 Överflyttning av ärende till annan kommun

Ett ärende som avser individuellt behovsprövade insatser eller andra åtgärder som gäller en enskild individ får flyttas över till en annan kommun. Kommunen som anser att ett ärende skall flyttas över till en annan kommun skall skriftligt begära om överflyttning av ärende enligt 29 kap 10 § SoL

5. Definition av våld i nära relationer

Både män och kvinnor utsätts för våld i nära relationer men våldsutsattheten ser olika ut, vilket framgår bland annat av de årliga trygghetsundersökningar som görs av Brottsförebyggande rådet (Brå) och undersökningar från Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK). Utifrån gjorda undersökningar som omfattar fysiskt och psykiskt våld verkar det som att utsattheten för våld i nära relationer är ungefär jämnt fördelad mellan könen. Men att det våld som kvinnor utsätts för är grövre och i högre grad återkommande, det är också vanligare att kvinnor utsätts för sexuellt och dödligt våld.

Våld i nära relationer innebär att våldsutövaren kan vara en partner, före detta partner men även ett syskon, släktingar eller andra personer som den våldsutsatta har en förtroendefull relation till. Våld i nära relationer består av ett mönster av handlingar som kan vara allt från subtila handlingar till grova brott. Genom att ha en bred definition av våld kan handlingar som inte nödvändigtvis resulterar i skada eller död inkluderas, då det för berörda innebär en betydande börda. Konsekvenserna kan vara omedelbara eller latent och kan bestå under lång tid. En våldsutsatt person har rätt till stöd och hjälp helt oberoende av om det har gjorts någon polisanmälan eller inte, och hjälpinsatser ska kunna erbjudas på ett mycket tidigt stadium till den som behöver det. Även en person som utövar våld emot närstående ska erbjudas stöd i att bryta ett våldsamt beteende.

5.1 Exempel på våldets uttryck

Fysiskt: Knuffar, att bli fasthållen, dragen i håret, slagen eller sparkad. Uppsåtlig kroppsskada som grov misshandel och misshandel som leder till döden.

Materiellt: Avsiktlig förstörelse eller stöld av den utsattes personliga tillhörigheter, bohag och värdesaker.

Ekonomiskt: Den utsatte tillåts inte ha ansvar för sin ekonomi, nekas tillgång till pengar och kan förmås skriva under papper som får negativa konsekvenser för densamme.

Sexuellt: Våldtäkt eller andra påtvingade sexuella handlingar, alternativt sexuella handlingar som den utsatte inte vågar säga nej till.

Psykiskt: Direkta eller indirekta hot eller förlöjligande. Även våld mot husdjur kan räknas till den psykiska utsattheten.

Latent våld: Våld som inte uttrycks verbalt eller fysiskt, utan är underförstått genom exempelvis blickar, stämning eller kroppsspråk. Det fungerar genom den våldsutsattas rädsla eller oro, som skapats av tidigare våldshändelser.

Socialt: Frihetskränkningar som isolering genom att bli hindrad från att träffa släkt och vänner eller att delta i sociala aktiviteter. Människor som är beroende av andra personer för vård och omsorg i vardagen kan även utsättas för vanvård, eller försummelse som undanhållande av medicin eller att inte få adekvat kost.

Försummelse: kan exempelvis bestå i att den utsatta inte får behövlig hjälp med mat, medicin eller hygien. Den utsatta kan förvägras hjälp med att komma ur sängen eller få felaktig medicinering, att sakna tillgång till telefon och andra hjälpmedel med mera.

Ekonomiskt våld: Exempel på ekonomisk kontroll är att vägra den utsatta att ha insyn i ekonomin, förskingring och att man felaktigt utger sig för att företräda den utsatta. Att inte tillåta personen att ha en egen ekonomi för att kunna kontrollera personen som exempel Bank-ID.

Materiellt våld: kan innebära förstörelse eller stöld av den utsattas personliga tillhörigheter, bohag och värdesaker etcetera.

Digitalt våld: Trakassering via sociala medier, kan bland annat innebära kränkningar och sexuellt våld.

Våld mot husdjur: I syfte att skrämja eller utpressa personen.

5.1.1 Hedersrelaterat våld och könsstympning

Den religiösa tillhörigheten är inte avgörande för hederstänkande. Hederstänkande återfinns bland muslimer, kristna, andra religiösa grupper och även bland icke-troende, De grupper och samhällen som karakteriseras av ett starkt hederstänkande är tydligt patriarkala till sin natur och återfinns över hela världen. Familjen påverkas i första hand av slakten, därefter av andra betydelsefulla personer som kollegor, vänner och religiösa auktoriteter och i minst utsträckning av det omgivande samhällets institutioner som stat och myndigheter.

Hedersrelaterat våld och förtryck kännetecknas bland annat av att det är kollektivt utövat. Det innebär att det kan vara flera förövare, exempelvis i den närmaste familjen, och att omgivningen sanktionerar eller driver på. Kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet är central liksom att valet av partner inte är individens utan familjens eller ett större kollektivs angelägenheter. Varje individ representerar gruppen utåt och alla beslut måste vara för det gemensamma bästa –personliga önskemål och ambitioner får stå tillbaka.

Våldet och förtrycket kan ta sig många olika uttryck: fysiskt, psykiskt, socialt och sexuellt. Det kan vara allt från vardagliga handlingar som klädval och socialt umgänge till livsval som utbildning och äktenskapspartner och det kan innebära grovt, ibland dödligt, våld. Att betona i detta sammanhang är sambandet mellan hedersrelaterat våld och könsstympning. Tvångsäktenskap och könsstympning är specifika företeelser som har sin grund i bland annat föreställningen om att mäns och familjers heder är avhängiga kvinnors och flickors sexuella beteende.

Både flickor och pojkar, kvinnor, män och hbtq-personer utsätts för hedersrelaterat våld och förövarna kan vara både kvinnor och män. Homo- och bisexuella personer samt transpersoner kan vara särskilt utsatta.

6. Särskilt utsatta grupper

Vissa grupper är särskilt utsatta för våld i nära relationer på grund av sårbarheter som relaterar till sociala, ekonomiska och kulturella faktorer. Några av de mest utsatta grupperna inkluderar:

Kvinnor

- Könsrelaterat våld: Kvinnor är överrepresenterade bland de som utsätts för våld i nära relationer, särskilt när det gäller fysiskt, sexuellt och psykiskt våld. De utsätts ofta för våld av en manlig partner eller ex-partner
- Hedersrelaterat våld: Vissa kvinnor, särskilt i vissa kulturella eller religiösa grupper, kan utsättas för hedersrelaterat våld, där våldet legitimeras för att "bevara" familjens ära.

Barn och ungdomar

- Barn som lever i hushåll där det förekommer våld mellan vuxna är ofta indirekta offer. De kan bevittna våldet eller själva utsättas för det.
- Ungdomar kan också drabbas av våld i egna relationer, särskilt i tonårsrelationer, där våldet kan handla om kontroll, svartsjuka och hot. En skillnad på våld i ungas parrelationer till skillnad från vuxna är att de i större utsträckning utsätts för våld och kontroll på sociala medier. Detta innebär att våldet kan utövas var som helst och när som helst, oavsett om parterna befinner sig tillsammans eller inte.

Äldre personer

Fysiskt och psykiskt våld: Äldre människor kan utsättas för våld av sina partners, men också av vuxna barn eller andra familjemedlemmar. Detta inkluderar fysisk misshandel, försummelse eller ekonomiskt utnyttjande.

- Beroendeställning: Många äldre är beroende av andra för vård och omsorg, vilket kan öka risken för att de utsätts för våld och övergrepp.

Personer med funktionsnedsättning

- Personer med både fysiska, psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar kan vara mer utsatta för våld i nära relationer. De kan ha svårt att försvara sig eller söka hjälp på grund av sin beroendeställning, begränsad tillgång till stöd eller bristande förmåga att kommunicera om våldet.
- Våldet kan ta formen av övergrepp, försumlig vård eller att man begränsar deras rörelsefrihet eller självständighet.

HBQI-personer

- Personer som identifierar sig som HBQI (homosexuella, bisexuella, transpersoner, queera eller intersexpersoner) kan utsättas för våld från partner, men också från familjemedlemmar som inte accepterar deras könsidentitet eller sexuella läggning.
- De kan också uppleva unikt våld som "outing" (att hota att avslöja deras sexuella läggning eller könsidentitet) som en form av kontroll.

Migranter och personer med utländsk bakgrund

- Migranter, särskilt de med begränsade språkkunskaper eller som saknar socialt nätverk, kan vara särskilt utsatta. Förövare kan utnyttja deras rättsliga och ekonomiska beroende, hota med att rapportera dem till myndigheter eller förneka dem tillgång till resurser.
- Språkbarriärer och brist på kunskap om rättigheter och stödåtgärder kan också göra det svårare för dessa personer att söka hjälp.

Personer med beroendeproblem

- Människor med alkohol- eller drogberoende löper ökad risk att bli utsatta för våld, både på grund av sitt beroende och social isolering. Skadligt bruk eller beroende kan användas som ett sätt att kontrollera dem eller utnyttja deras sårbarhet.

Personer i ekonomiskt utsatta grupper

- Personer som lever i ekonomisk utsatthet, inklusive de som är arbetslösa eller har låg inkomst, kan ha svårare att lämna en våldsam relation på grund av brist på ekonomiska resurser, tillgång till bostad eller arbete.

7. Barn som bevittnar våld

Socialtjänsten har ett tydligt ansvar enligt 18 kap. 1 § SoL för att ge skydd och stöd till barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt. De har både möjlighet och skyldighet att följa barns utveckling och ska verka för att de växer upp under trygga förhållanden. När vårdnadshavare brister i sitt ansvar har socialtjänsten det yttersta ansvaret för barnets välfärd. Särskilt fokus ligger på barn som utsatts för brott eller bevittnat våld i nära relationer, vilket lyfts fram i 18 kap. 7 § SoL. För att stärka skyddet infördes den 1 juli 2021 barnfridsbrottet (4 kap. 3 § brottsbalken), som gör det straffbart att låta barn bevittna vissa brott mellan närstående. Syftet är att minska de negativa konsekvenserna för barns psykiska och fysiska hälsa.

8. Våldsutövare

Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsätter eller har utsatt en närstående för våld eller andra övergrepp ska få hjälp att ändra sitt beteende. Det är viktigt att beakta säkerheten för de våldsutsatta och deras närstående i arbetet med våldsutövare. Att arbeta med våldsutövare och att de ska få rätt stöd i att inte utöva våld är en viktig del i arbetet att förebygga och bekämpa våld. Socialtjänsten har ett ansvar för att hela familjen får det stöd och den hjälp de behöver. När socialtjänsten får kännedom om att en person utövat våld i nära relation sker det vanligtvis genom att en våldsutsatt ansöker om stöd, att en barnavårdsutredning inleds eller att en polisanmälan inkommer. Socialtjänsten ska då söka kontakt med den som utövat våldet och informera om det stöd som finns att få.

9. Handläggningen

9.1 Risk- och förhandsbedömning

När Socialtjänsten får kännedom om ett ärende som rör våld i nära relation, genom orosanmälan eller ansökan, ska en förhandsbedömning samt hot- och riskbedömning göras, för att man ska kunna ta ställning till om det föreligger ett akut behov av skydd. Under förhandsbedömningen ska socialsekreteraren ta ställning till om en utredning ska inledas eller inte. Om en vuxen person utan barn inte önskar något stöd ska denne uppmuntras till att vid behov ansöka om stöd samt få information om vart hen kan vända sig vid akuta situationer. Om det finns barn skall Barn och unga enheten kontaktas. Socialsekreterare på Barn och unga enheten utreder och beviljar insats för barnen som behöver skydd. Gäller skyddet placering på skyddat boende tillsammans med förälder sker en samverkan mellan Vuxenheten och Barn och unga enheten.

9.1.1 Utredning

En utredning enligt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen ska inledas utan dröjsmål om vad som framkommer av ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda åtgärd av nämnden. En utredning enligt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen får inte inledas utan den enskildes samtycke. Som stöd i utredningen kan handläggaren använda sig av FREDA-kortfrågor, FREDA fördjupning. Gäller det misstanke om hedersrelaterat våld används och Patriark.

Det som främst behöver utredas är:

- Den våldsutsattas behov av stöd och hjälp
- Våldets karaktär och omfattning
- Risk för ytterligare våld
- Nätverk
- Skydds- och riskfaktorer
- Om det finns barn som bevittnat våld
- Den våldsutövandes behov av stöd för att ändra sitt beteende

9.1.2 Insatser

Socialtjänsten ska vid behov erbjuda akut stöd som till exempel skyddat boende, men stödet kan även innefatta mer långvariga insatser. Exempel på insatser kan vara:

- Behandlingsinsatser, samtal om frihet eller samtal om våld.
- Vägledning och stöd vid kontakt med andra myndigheter.
- Underlätta praktiskt och ekonomiskt.
- Förmedling av kontakt med frivilligorganisationer och andra aktörer.
- Akut boende och stöd att söka och anskaffa ett nytt permanent boende.
- Råd och stöd i familjerättsliga frågor.
- Stöd att ansöka om skyddade personuppgifter

10. Insatser utan individuell behovsprövning

Enligt 11 kap 5 § SoL får kommunens socialtjänst erbjuda insatser utan individuell behovsprövning. Vuxenenheten kan erbjuda stöd för våld i nära relation på hemmaplan för enskilda individer som är över 18 år, utan att det föregås av en utredning.

Insatserna skall enligt 5 kap 1 § bedrivas i egenskap av vetenskap och beprövad erfarenhet, vilket genomförs med manualbaserade behandlingsprogram. Dokumentationsskyldighet föreligger även för insatser som erbjuds utan individuell behovsprövning, 14 kap 3 § SoL.

Ej behovsprövade insatser erbjuds de personer som uppfyller följande kriterier

- Folkbokförd i kommunen
- 18 år > äldre
- Är eller har varit utsatt för våld i nära relation alternativt utsatt någon närstående för våld

Bengtsfors kommun kan erbjuda ej behovsprövade insatser i form av

- Samtal om frihet (våldsutsatt)
- Samtal om våld (våldsutövare)